

Vergaderjaar 2014–2015

33 950

Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Fiscale verzamelwet 2014)

C

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 21 november 2014

Het kabinet heeft met interesse kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD. De leden van de fracties van de PvdA, het CDA, de SP en D66 hebben zich aangesloten bij deze vragen.

De leden van de fractie van de VVD vragen wat het fiscale beoordelingskader is van hybride geldverstrekkingen. Een hybride geldverstrekking heeft kenmerken van vreemd vermogen en van eigen vermogen. Het beoordelingskader daarvan is in de jurisprudentie¹ ontwikkeld. Aan de hand van de voorwaarden van de geldverstrekking wordt vastgesteld of fiscaal gezien sprake is van eigen of van vreemd vermogen. Bij deze fiscale beoordeling is de civielrechtelijke vorm van de geldverstrekking het uitgangspunt. Als een zodanige geldverstrekking civielrechtelijk een lening is, wordt in drie uitzonderingsgevallen toch fiscaal eigen vermogen aanwezig geacht. Deze uitzonderingen zijn de zogenoemde schijnlening, de deelnemerschapslening en de bodemlozeputlening. Een geldverstrekking is civielrechtelijk geen overeenkomst van geldlening als de geldverstrekker alleen recht heeft op terugbetaling van de hoofdsom bij faillissement of liquidatie en op dat moment een vergelijkbare positie inneemt in de rangorde van geldverschaffers als (meestal de preferente) aandeelhouders. In dat geval is de hybride geldverstrekking fiscaal eigen vermogen, omdat zij civielrechtelijk geen geldlening is. Door de gelijke positie bij faillissement is de geldverschaffer mede aansprakelijk voor de schulden van het lichaam. De geldverstrekking voldoet hiermee aan de essentiële kenmerken die eigen zijn aan kapitaalverstrekkingen, zoals ik die ook heb beschreven in mijn brief aan de Tweede Kamer van 10 april 2014.²

¹ Zie bijvoorbeeld ECLI:NL:HR:2014:181, Hoge Raad 7 februari 2014; ECLI:NL:HR:2014:224, Hoge Raad 7 februari 2014; ECLI:NL:HR:2011:BN3442, Hoge Raad 25 november 2011, BNB 2012/37; Hoge Raad 27 januari 1988, nr. 23 919, BNB 1988/217; Hoge Raad 11 maart 1998, nr. 32 240, BNB 1998/208.

² Kamerstukken II 2013/14, 32 013, nr. 58.

De leden van de fractie van de VVD vragen vervolgens hoe aanvullende tier 1-instrumenten bij banken voor de vennootschapsbelasting en dividendbelasting behandeld zouden worden indien het voorgestelde artikel 29a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969) niet zou worden ingevoerd. De kenmerken van aanvullende tier 1-instrumenten zoals vastgelegd in het kapitaaleisenraamwerk banken en beleggingsondernemingen (CRD IV)³ leiden tot de conclusie dat deze geldverstrekkingen op basis van het hiervoor geschetste kader uit de jurisprudentie als fiscaal kapitaal aangemerkt moeten worden. Dat zou tot gevolg hebben dat de coupon aan de geldverstrekkers niet ten laste van het vennootschapsbelastingresultaat gebracht zou kunnen worden. Dividendbelasting wordt geheven van degenen die gerechtigd zijn tot de opbrengst van aandelen, winstbewijzen en geldleningen als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdeel d, van de Wet Vpb 1969. Aangezien aanvullende tier 1-instrumenten als kapitaalverstrekkingen in de zin van artikel 10, eerste lid, onderdeel c, van de Wet Vpb 1969 zouden moeten worden aangemerkt, zou geen dividendbelasting behoeven te worden ingehouden bij het uitbetalen van deze coupon.

De leden van de fractie van de VVD vragen hoe aanvullende tier 1-instrumenten voor banken worden behandeld bij de uitgevende instelling en eveneens hoe soortgelijke of vergelijkbare instrumenten die worden uitgegeven door andere ondernemingen, niet zijnde banken, worden behandeld voor de vennootschapsbelasting en de dividendbelasting, indien artikel 29a van de Wet Vpb 1969 is ingevoerd. Op grond van artikel 29a van de Wet Vpb 1969 worden aanvullende tier 1-instrumenten behandeld als vreemd vermogen. Dit betekent dat de coupon bij de bank als rente in aftrek komt op het resultaat en bij een vennootschapsbelastingplichtige crediteur tot de belastbare winst behoort. Over de coupon is geen dividendbelasting verschuldigd. Voor verzekeraars is in het Belastingplan 2015 een soortgelijke bepaling in artikel 29a van de Wet Vpb 1969 voorgesteld. Vergelijkbare instrumenten die worden uitgegeven door andere ondernemingen dan banken of verzekeraars voldoen niet aan de vereisten van artikel 29a van de Wet Vpb 1969. Voor deze instrumenten geldt dat op grond van het hiervoor geschetste beoordelingskader moet worden bepaald of zij als eigen of als vreemd vermogen moeten worden aangemerkt.

De leden van de fractie van de VVD vragen voorts naar de rechtvaardiging van het onderscheid in de fiscale behandeling tussen door banken uitgegeven tier 1-instrumenten en door andere ondernemingen uitgegeven vergelijkbare instrumenten. Omdat problemen bij banken hun weerslag hebben op de financiële stabiliteit in het algemeen en daarmee ook het functioneren van de reële economie kunnen beïnvloeden, moeten zij voldoen aan onder meer kapitaaleisen. Andere ondernemingen zijn in dit opzicht niet vergelijkbaar met banken en verzekeraars omdat zij niet aan de aan banken respectievelijk verzekeraars opgelegde kapitaaleisen hoeven te voldoen. In het hiervoor genoemde kapitaaleisenraamwerk (CRD IV) is bepaald aan welke specifieke eisen tier 1-kernkapitaal, aanvullend tier 1-kapitaal en tier 2-kapitaal moeten voldoen. Het wetsvoorstel heeft betrekking op aanvullend tier 1-vermogen in de zin van de kapitaaleisenverordening die onderdeel is van CRD IV, welk vermogen

³ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PbEU 2013, L 176) en Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PbEU 2013, L 176).

alleen banken uitgeven. Deze eisen gelden niet voor andere ondernemingen; zij hebben in dit opzicht dus veel meer vrijheid om te bepalen welk soort vermogen zij willen aantrekken. Verzekeraars zijn in dit opzicht wel vergelijkbaar met banken omdat ook zij moeten voldoen aan kapitaaleisen die betrekking hebben op de hoeveelheid en de kwaliteit van het aan te houden kapitaal. Het kabinet heeft daarom in het wetsvoorstel Belastingplan 2015 een soortgelijk voorstel als het onderhavige opgenomen ten aanzien van achtergestelde verplichtingen van verzekeraars die wel behoren tot het tier 1-vermogen, maar die geen deel uitmaken van het aandelenkapitaal, het agio, het waarborgkapitaal, de ledenbijdragen, de surplusfondsen of de aansluitingsreserve uit de richtlijn Solvabiliteit II.⁴

Met deze maatregelen wil het kabinet het gelijke speelveld tussen Nederlandse banken en verzekeraars en banken en verzekeraars in andere lidstaten waarborgen en eventuele mismatches in grensoverschrijdende situaties voorkomen.

Ten slotte vragen de leden van de fractie van de VVD of het kabinet naar aanleiding van vragen die in het Europees parlement zijn gesteld over een Belgische bank heeft overwogen om het voorgestelde artikel 29a van de Wet Vpb 1969 voor te leggen aan de Europese Commissie. Uit het bij de vraag aangehaalde persbericht⁵ leid ik af dat het een verzoek om een ruling aan de Belgische rulingcommissie betrof. Dit rulingverzoek van een individuele belastingplichtige in België is geen aanleiding geweest om te overwegen het voorgestelde artikel 29a van de Wet Vpb 1969 voor te leggen aan de Europese Commissie.

De Staatssecretaris van Financiën,
E.D. Wiebes

⁴ Richtlijn 2009/138/EG van het Europees parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II) (PbEU 2009, L 335).

⁵ Persbericht KBC 27 maart 2014, «KBC provides clarification on tax ruling»: https://multimediafiles.kbcgroup.eu/ng/published/KBCCOM/PDF/COM_BDV_pb_fiscale_ruling_en.pdf